

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Lib. III. Decretalium. In quo agitur De Rebus, quae in iudicium devenire solent, cujusmodi sunt, de vita et moribus Clericorum, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1708

Articulus I. Quid, & quotuplex sit jus Patronatus?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73045)

3053 Deducitur 4. quòd, licet Monasterium, vel Ecclesia mutet statum (quia v.g. ex Regulari fit Secularis, aut vice versâ) non idcirco amittat subjectionem vel exemptionem: sed maneat subjecta illi, cui prius fuit; vel exempta, sicut prius, ut docet Joann. Andr. in cit. c. 2. n. 12. & Abbas n. 9. Ex quo inferitur, quòd si Ecclesia non exempta: sed subjecta Episcopo, uniatu Monasterio exempto, maneat subjecta, sicut prius c. ult. de confirm. util. & vice versâ, si Ecclesia exempta, & Romano Pontifici immediatè subjecta, uniatu Ecclesiæ non exemptæ, exemptionem suam non amittat, arg. cit. c. 2. h. t. Sed not. hoc procedere, nisi per unionem transeat plenè in jus alterius, cui unitur, de quo diximus superius, de unione Ecclesiarum.

Deducitur 5. quòd, licet contra *exemptum* præteribi possit exemptio, non tamen contra Summum Pontificem *eximentem*. Unde exemptus semper tueri potest se contra præscriptionem sibi oppositam, replicando, non esse completam contra Papam eximentem; quo habetur talem præscriptionem repelli allegando jus tertii; sic Abbas in c. *Ad audientiam*, de præscript. n. 12. Unde exemptus non tantum quoad Papam eximentem, ut dictum est, sed nec quoad se juri exemptionis renunciare potest, ut decidit Sacra Congregatio Romæ in causa Ulixbon: Monasterii 19. Novembr. 1625. quia præjudicat juri ejus, cui reservata est subjeçtio, sublata Ordinariis.

QUÆSTIO XXXVIII.

IN TITULUM XXXVIII.

DE JURE PATRONATUS.

3055 **C**Um olim jus Patronatus, & jus *Advocatie tutelaris* (quod Beckmannus in jure statuario Ducatus Styriæ, V. *Advocatia*, nominat *Vogteiam*, seu jus *Vogtentium*) essent jura conjuncta, & in eadem persona residerent; imò, ut notat Fagnanus in c. *cum autem* n. 3. jus Advocatiæ pro jure Patronatus; & hoc, vicissim pro illo, sumeretur: Sub eodem Titulo de utroque in jure Ecclesiastico tractatur. Quoniam verò successu temporis, præsertim in Germania, hæc jura separata sunt, & quandoque jus Patronatus ad unum; *Advocatia* ad alium pertinet, sunt jura inter se distincta, ut rectè notat Pirhing. h. t. n. 40. & Gloss. in c. *Præterea*, eod. V. *Jus Advocationis*.

ARTICULUS I.

Quid, & quotuplex sit jus Patronatus?

3056 **T**Res communiter definitiones juris Patronatus afferri solent, ut notat Pereyra in Elucidar. n. 1298. prima traditur ab Hostiensi in summa tit. de jure patron. in hunc modum, *est potestas nominandi seu presentandi Clericum, promovendum ad beneficium simplex & vacans*. Si displiceat ex eo quòd nimis arctetur ad beneficium simplex; Lessius lib. 2. c. 34. n. 17. sic definit: *est potestas presentandi instituendum ad beneficium Ecclesiasticum vacans*. Ponit utraque particulam, (*vacans*) quia, si non vacet, erit irrita presen-

presentatio, utpote contra bonos mores, & præbens occasionem captandæ mortis, c. *Nulla*, de concess. præbendæ: quia tamen neutra explicat, quid quid Patronatus habet, Azor p. 2. l. 6. c. 19. q. 1. sic definit: *Jus Patronatus est beneficium onerosum, & utile, concessum alicui in Ecclesia, ob aliquod ejus meritum, vel obsequium in ipsam collatum.* Dicitur *onerosum*, quia Patroni est Ecclesiam protegere, tuendo dotem, & bona illius; Dicitur (*Utile*) quia Patronus habet præcipuum in Ecclesia locum in sedendo, in supplicationibus, & conventibus publicis, item, si ad summam egestatem devenit, Ecclesia à se fundata bonis sublevari, & sustentari debet: c. *quicumque* 16. q. 7. S. Thomas in 4. dist. 27. q. 3. à 2. ait, *Jus Patronatus, esse potestatem presentandi Clericum ad beneficium Ecclesiasticum.* Hinc volunt aliqui in Ecclesiis, quibus provideretur, non præsentatione formali, sed electione, requiri consensum Patroni in electum per c. *Nobis* 25. h. t. & hunc Patroni consensum, *quasi honestam presentationem*, vocat Lælius Mancinus ad Rubric. de jure Patronat. differat. 9. c. 2. n. 14. & ideo alii dicunt, *presentationem* per Ordinem ad quam, tanquam actum principalem, *Jus Patronatus* definitur, volunt aliam, esse *formalem*, qua præsentatur *institueundus*, aliam *virtualem*, qua præsentatur *confirmandus*, juxta cit. c. *Nobis* 25. h. t.

3057 Quamvis autem jus Patronatus, juxta multorum opinionem, præter jus præsentandi, contineat etiam alia, primò *Jus honorificum*, quo Patrono locus honorificus præstari debet in Ecclesia Patronata, juxta dictum c. *Nobis*; secundò *Jus utile*, quo Patrono inopiâ presio subveniendum est, à dicta Ecclesia per c. *quicumque* 16. q. 7. denum *Jus onerosum*, quia Patroni est, modo prescripto in c. *filiis*, 16. q. 7. Ecclesiam defendere, ne dilapidentur ejus bona: hi tamen loquuntur de Patronatu prout includente *Jus Advocatiæ* more antiquo; nam *Jus onerosum* proprium est prout distincti à Patrono, ut constabit ex dicendis in seq. & colligitur ex c. 6. h. t. Et quamvis Patrono permissum sit, si Sacerdotem, vel Ministrum, aliquid ex collatis rebus præviderit defraudare, aut communitio-

nis honesta conventionione compescere, aut Episcopo, vel Judici corrigendum denuntiare c. *Filiis*, 16. q. 7. hoc tamen est *licentiæ ac permissio*; sed non obligatio; ita Lælius Mancinus ad Rubric. de jure Patronatus. Dissertat. 9. c. 10. n. 8. Bonorum tamen, & fructuum rationem à Clerico pro sua Autoritate reposcere, & cuncta invigilare permittitur, ut si fraudem inveniatur, inventam arguat, atque denuntiet; sic Mancinus loc. cit. n. 13.

Dixi *permittitur*, nimirum *ex beneficio Superioritatis Ecclesiasticæ*; cum jus Advocatiæ Ecclesiasticæ Laicis sola Ecclesia gratiâ concedatur, quæ utique extendi non debet, ultra illius concessionem, quæ non est, ut *jure possit* rationes exigere; sed aliquando ex gratia sibi concessa. Jus autem protectionis, ne bona malè administrantur, bene salvatur sine rationum perceptione; cum in eo tantum stet, ut si videret, vel intelligeret, hoc fieri, moneat Rectorem, vel ad ejus superiorem Ecclesiasticum deferat. Incumbit enim illis vi juris sui duntaxat *salutaris sollicitudo*, si providerent malam administrationem; non autem alia rerum cognitio, ut dicitur cit. c. *Filiis*.

Jus Patronatus communiter dividitur in Ecclesiasticum, Laicum, seu civile, & mixtum. *Ecclesiasticum* est, quod competit alicui Collegio Ecclesiastico, Capitulo vel Clerico, ratione Ecclesiæ, aut quia beneficium *rale* fundatum, vel dotatum est de bonis Ecclesiæ; aut quia illi Ecclesiæ à Laico donatum; ita Vivianus de *Jure Patron. l. 1. c. 1. n. 144.* *Laicum*, seu seculare, ac civile, quod Laico, ex fundatione, constructione, vel dotatione Ecclesiæ cum consensu diocesani: *Mixtum*, quod ex Patronis Laicis, & Ecclesiasticis coalescit; sic Castropalaus *tr. 13. D. 2. n. 2.* Ex hoc colliges ad dijudicandum, quale sit Jus Patronatus, non esse considerandum *quis possideat?* sed *quo titulo*, nimirum, an ex bonis, & proventibus Ecclesiasticis? an patrimonialibus, vel alio seculari titulo competentibus? si autem quæras, quando Jus Patronatus coalescit ex Clericis & Laicis, quale sit judicandum, quoad jura & effectus? maximè si ex pluribus duo sint Ecclesiastici, unus Laicus? respondet Castropalaus n. 3. non judicandum Ecclesiasticum, nec Laicum, sed mix-

mixtum. Et ex hoc inferit, beneficium Juris Patronatus *mixti*, non cadere sub reservationem; & semestre concessum Ecclesiasticis ad præsentandum, non competere Patrono Laico. *Not.* præterea, juxta Vivianum de Jure Patron. l. 1. c. 3. à n. 8. Jus Patronatus esse Ecclesiasticum, quando Ecclesiasticus præsentet, *nominatum à Laico*; & *Laicum*, quando Ecclesiasticus præsentat *de consensu Laici*; non autem, si tantum *de consilio*.

ARTICULUS II.

An Jus Patronatus sit Spirituale, vel temporale?

3060 Quidam dixerunt, esse quid merè temporale 1. quia à Laicis possidentur, c. *consultationibus* h. t. 2. quia præscriptioni subjacet c. *querelam*, de Elect. cum alioquin spiritualia præscribi non possint, nec possideri, c. *causam, qua*, de præscript. 3. quia hereditate transmittitur c. 1. & c. *cum seculum*, de Jure Patron. cum tamen nulla successionis ratio sit in spiritualibus c. 1. & 2. de concess. præbendæ: rectius tamen dicitur, esse aliquid *in se*, ac *formaliter temporale*, *annexivè* autem *spirituale*; Sic Vivianus de jure Patron. l. 1. c. 2. 4. ubi etiam dicit, esse *jus gratiosum*, & communiter regulari, prout alia jura spiritualia, per c. *quanto* 3. de Judic. ubi eloquio Summi Pontificis habetur, jus Patronatus *adeo annexum esse spiritualibus, ut super eo non nisi à Judice Ecclesiastico cognosci possit*, cui manifestè suffragatur, quod jus Patronatus directè emi, vel vendi non possit absque labe, ac vitio Simonia, ut dicemus infra; at, si esset purè temporale, id non contingeret; quia sic emeretur ac venderetur solum temporale. Accedit, quod directè ordinetur ad institutionem Clerici, tanquam ejus causa, ut dicitur c. *Nobis* h. t. institutio autem est actus jurisdictionis spiritualis, 2. quod sit initium, & quasi inchoatio negotii spiritualis, intelligendo saltem de initio Ordinis, ut notat Mancinus cit. c. 3. n. 21. Hinc ad rationem simoniae pertinet, quod super eo fuerit civili aliqua pactione contractum, c. *super eo c. præterea*, h. t. & c. *veniens*, de Testibus.

3061 Ad rationes in contrarium, & quidem ad 1. *Re.* non rectè argui *temporalitatem* rei ex eo, quod à Laico possidea-

tur *ex mera Ecclesia gratia*, & *indulto beneficio*, at sic se habet jus Patronatus à Laico possessum, ut patebit ex seqq. ergo. Ad 2. *Re.* negando, quod jus Patronatus subjaceat præscriptioni *Laicorum*. Laicus enim non potest præscribere jus Patronatus *contra Ecclesiam liberam*, secus Ecclesiasticus; Iste enim hujus juris *per se* capax est; ille solum per accidens, *ex Ecclesia indulto*. Sic Vivianus cit. l. 1. c. 3. n. 24. neque hoc dicitur in c. *querelam*, de Elect. cum ibi casus propositus inter litigantes, non fuerit inter *Laicum*, & *Ecclesiasticum*; sed inter *Clericos* Ecclesie S. Agathæ, & *Presbyterum* Ecclesie S. Salvatoris; quin verbum habeatur de jure Patronatus *prescripto* à populo Ecclesie S. Salvatoris; quamvis Presbyter electionem suam legitime probaverit exinde, quod electus sit à populo illius Ecclesie; qui tunc erat in possessione eligendi Presbyterum ad illam Ecclesiam vacantem; potest autem jus possessionis alicui competere, *sine omni præscriptione*. Neganda etiam venit illa propositio, *quod præscriptioni subjacet, merè temporale est*; nam jus eligendi, jus dicimarum Ecclesiasticarum, jus ferendi censuras, exercendi quosdam actus jurisdictionis Episcopalis, præscribi potest ab Ecclesia, vel Prælato Ecclesiastico contra aliam Ecclesiam, Monasterium, &c. quin propterea tale jus temporale sit. Ad 3. *Re.* similiter non rectè argui, rem aliquam, vel jus esse merè temporale ex eo, *quod de gratia & mero Ecclesie beneficio* in alium transferri possit; sed quod jure suo, fundato in titulo merè temporali, prout constabit ex seqq.

ARTICULUS III.

Quibus modis acquiratur Jus Patronatus?

3062 R Esp. à Doctoribus communiter docti, quod tribus modis; *fundatione*, *extruptione*, & *dotatione Ecclesie*; sic Gloss. in c. *pie mentis*. 16. q. 7. Azor p. 2. l. 6. c. 19. q. 4. & alii passim; quod verum est; licet non expresseris te fundare, extruere illo animo c. *nobis* 25. de Jure Patron. quia jus illud ab ipso jure Ecclesiastico conceditur, nisi ipse renunties; excipe tamen Ecclesiam regularem, in quam non acquiritur Jus Patronatus solâ *fundatione*, extru-